

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Obdo/28/2023
Identifikačné číslo spisu:	8219200040
Dátum vydania rozhodnutia:	31.10.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Lenka Praženková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8219200040.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lenky Praženkovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Mederovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej, v spore žalobcu STAAV, s.r.o., Tačevská 43, Bardejov, IČO: 44 435 223, proti žalovanému MAKOS, a.s., Mičkova 31, Bardejov, IČO: 35 920 203, právne zastúpeného JUDr. Martinou Mrázovou, Šoltésovej 20, Bratislava, o zaplatenie 40 020,54 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 1Cb/2/2019, konajúc o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 2Cob/22/2022-252 zo dňa 27. februára 2023, takto

rozhodol:

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 2Cob/22/2022-252 zo dňa 27. februára 2023 v I. a III. výrokovej vete a rozsudok Okresného súdu Bardejov č.k.1Cb/2/2019-224 zo dňa 23.septembra 2022 v I. a III. výrokovej vete z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Bardejov na ďalšie konanie.

II. Vo zvyšku dovolanie žalovaného o d m i e t a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bardejov, ako súd prvej inštancie, rozsudkom č. k. 1Cb/2/2019-224 zo dňa 23. septembra 2022 žalobe žalobcu vyhovel v časti a zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 40 020,54 eura spolu s 8,00 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 40 020,54 eura od 15. januára 2015 do zaplatenia v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Zároveň priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 34,40 %.

2. Z odôvodnenia súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca sa domáhal zaplatenia žalovanej sumy spolu s príslušenstvom titulom neuhradenia faktúry č. F140061 zo dňa 30.12.2014 za poskytnuté služby - poskytnuté lešenie na ul. Mičkovej v Bardejove - splatnej dňa 15. januára 2015. V dôvodoch svojho odôvodnenia uviedol, že dospel k záveru dôvodnosti nároku žalobcu na zaplatenie istiny, pretože došlo k uzavretiu ústnej nájomnej zmluvy, v rámci nej k došlo k dohode o cene i dobe nájmu a tým, že žalovaný zaevidoval uvedenú faktúru vo svojom účtovníctve a uviedol ju aj vo svojom kontrolnom výkaze DPH

(čo vyplynulo z odpovede Finančného riaditeľstva SR zo dňa 11. januára 2021), uznal navrhovateľ výšku i splatnosť faktúry. Priznal preto nárok žalobcu na nájomné vo výške uvedenej na predmetnej faktúre a obranu žalovaného, ktorou namietol aktívnu legitimáciu žalobcu, poukazujúc aj na zmluvu o postúpení pohľadávky zo dňa 23.11.2015, vyhodnotil ako nepreukázanú.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalovaný odvolanie, o ktorom Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozhodol tak, že postupom v zmysle § 387 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. (ďalej len „CSP“) rozsudok ako vecne správny potvrdil vo výroku I. a III. a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Odvolanie žalovaného proti druhému výroku rozhodnutia o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti odmietol.

4. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí poukázal na to, že odvolacie námietky sa v podstatnej miere týkali skutkových zistení súdu prvej inštancie. Uviedol, že súd prvej inštancie vychádzal z tvrdenia žalobcu o tom, že žalovanému prenajal lešenie za dohodnutú odplatu a túto cenu vyúčtoval faktúrou, ktorú si žalovaný zaevidoval vo svojom účtovníctve a predložil aj kontrolné výkazy pre účely DPH príslušnému daňovému úradu. Žalovaný skutočnosť realizácie plnenia popieral napriek tomu, že sám túto faktúru do účtovníctva poskytol a napriek tomu, že z jeho strany bola realizovaná iniciatíva, ktorá spočívala v návrhu zmluvy o postúpení pohľadávky zo žalobcu na spoločnosť evidovanú vo Švajčiarsku. Z odvolania nevyplýval žiaden návrh na vykonanie dokazovania, ktorý by súd prvej inštancie mal vykonať na zistenie skutočností týkajúcich sa nájmu lešenia pre žalovaného, ani návrh na preukázanie výšky odplaty. Uviedol, že to, či má predmetná faktúra a jej príloha potrebné náležitosti, aké by mali mať daňové účtovné doklady, je z hľadiska hodnotenia ako dôkazného prostriedku v predmetnej veci nepodstatná. Relevantným je to, že faktúra bola zúčtovaná v rámci účtovníctva vedeného žalovaným aj pre účely DPH s celkovou výškou ceny a s dôvodom, s ktorým bolo poskytnuté plnenie. Uviedol, že žalovaný len poprel tvrdenia žalobcu, ale neposkytol k nim svoje vysvetlenie a ani dôkazy, či návrhy dôkazov.

4.1. Odvolací súd k podanému odvolaniu vo vzťahu k výroku II rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bol žalobný návrh v prevyšujúcej časti zamietnutý uviedol, že v zmysle § 359 CSP odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, a preto odvolací súd odvolanie žalovaného proti výroku II rozsudku súdu prvej inštancie podľa § 386 písm. b) CSP odmietol.

5. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal v zákonnej lehote dovolanie žalovaný (ďalej aj len „dovolateľ“), prípustnosť ktorého odôvodnil ust. § 420 písm. f) CSP a navrhol dovolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie odvolaciemu súdu, alternatívne aby dovolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietne a žalovanému prizná náhradu trov konania na súde prvej inštancie, odvolacieho ako aj dovolacieho konania. V dôvodoch svojho dovolania uviedol, že súd prvej inštancie ani odvolací súd sa vo svojich rozhodnutiach nevysporiadali s argumentáciou žalovaného vo vzťahu k podstatným námietkam, ktoré spochybňujú samotnú existenciu nájomného vzťahu, dĺžku nájmu a výšku uplatňovaného nároku. Dovolacia námietka žalovaného spočíva v tom, že odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia skonštatoval absenciu substancovaného tvrdenia, prečo žalovaný prijal faktúru do svojho účtovníctva, predložil ju daňovému úradu na účely vrátenia DPH v kontrolnom výkaze. Dovolateľ poukázal, že práve takýmto substancovaným tvrdením bolo, že poukazoval na nezrovnalosti v predmetnej faktúre a vyjadrenia žalobcu zo dňa zo dňa 10. júla 2020, a to konkrétne dobu nájmu a množstva poskytnutého lešenia.

6. K dovolaniu žalovaného sa písomne vyjadril žalobca, pričom uviedol, že dovolanie považuje za nedôvodné, účelové a že dôvody uvedené v dovolaní boli riadne a v celom rozsahu preskúmané súdom prvej inštancie ako aj odvolacím súdom. Súd prvej inštancie sa vysporiadal so skutkovým stavom, s predĺženými dôkazmi a na ich základe správne vo veci rozhodol. Z konania pred súdom prvej inštancie vyplynulo, že nesporným bolo, že došlo k uzatvoreniu dohody ústnej zmluvy o nájme vecí, dobe nájmu ako aj cene. Súd prvej inštancie považoval za zásadný dôkaz informáciu z Finančného riaditeľstva SR o tom, že žalovaný zaevidoval faktúru vo svojom účtovníctve ako aj kontrolnom výkaze DPH. Žalovaný potvrdil aj výšku ceny na faktúre, keď ju žalobcovi nevrátil za účelom dobropisovania. Z konania

zároveň vyplynulo, že žalovaný nepredložil žiaden dôkaz, ani nenavrhol vykonať dôkazný prostriedok na potvrdenie svojich tvrdení, resp. na vyvrátenie tvrdení žalobcu. K zásadným dôkazom sa ani nevyjadril. Z uvedených dôvodov navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

Konanie pred dovolacím súdom

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „dovolací súd“ alebo aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v dovolacom konaní v zmysle § 429 ods. 1 CSP advokátom, skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je prípustné a aj dôvodné, a to v časti podanej voči výrokom I. a III. rozhodnutia odvolacieho súdu.

8. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Uvedené znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 431 ods. 1, 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie v čom spočíva táto vada.

11. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorým je možné napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu pri splnení zákonom stanovených predpokladov a podmienok. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené zákonné predpoklady, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (III. ÚS 474/2017 a I. ÚS 438/2017).

12. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení upravujúcich otázku prípustnosti dovolania je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z ust. § 420 alebo § 421 CSP, a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 CSP. V danom prípade dovolateľ podal dovolanie podľa § 420 f) CSP proti rozsudku odvolacieho súdu, teda rozhodnutiu vo veci samej, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie v I. a III. výrokovej vete a vo zvyšku - v časti odvolania voči II. výrokovej vete bolo dovolanie odmietnuté ako podané neoprávnenou osobou. Dovolanie teda bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému je podať dovolanie podľa § 420 CSP prípustné. V prípade dovolania podaného podľa § 420 f) CSP je prípustnosť dovolania daná aj dôvodnosťou, resp. existenciou takej vady konania, takého nesprávneho procesného postupu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

K namietanému dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP

13. Pokiaľ ide o dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, dovolateľ porušenie svojho práva na spravodlivý proces videl v tom, že odvolací súd (ako aj súd prvej inštancie) sa nezaoberali tvrdeniami žalovaného, ktoré sú podľa žalovaného podstatné a rozhodujúce pre zistenie skutkového stavu a neposkytli v odôvodneniach svojich rozhodnutí vyhodnotenie argumentácie žalovaného vo vzťahu k jeho námietkam, ktoré spochybňujú samotnú existenciu obchodu, ako aj tvrdenia žalobcu ohľadom tejto skutočnosti a na to nadväzujúcu výšku uplatňovaného nároku žalobcu. Žalobca uviedol, že absencia náležitého odôvodnenia napadnutého rozhodnutia týkajúceho sa relevantných odvolacích námietok má za následok nepreskúmateľné rozhodnutie súdu. Taktiež vytkol súdom, že jeho tvrdenia a návrhy na doplnenie dokazovania, resp. i predložené dôkazy ponechali bez povšimnutia.

14. Pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú: 1/ nesprávny procesný postup súdu, 2/ tento nesprávny procesný postup znemožnil strane sporu realizovať jej patriace procesné práva, a zároveň 3/ intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP možno zahrnúť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zarúčených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Pod pojmom „nesprávny procesný postup“ a „spravodlivý súdny proces“, ktorý odôvodňuje prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP v zmysle aktuálnej judikatúry ústavného súdu možno rozumieť faktickú činnosť alebo nečinnosť súdu, procedúru pojednania veci (to, ako súd viedol spor), znemožňujúcu strane sporu plnohodnotnú realizáciu jej procesných oprávnení, mariacu možnosť jej aktívnej účasti na konaní, ale aj absenciu odôvodnenia súdneho rozhodnutia, jeho nedostatočnosť, nezrozumiteľnosť, nepresvedčivosť, či svojvoľnosť, nezabezpečujúcu všetky atribúty a garancie spravodlivej súdnej ochrany. Procesný postup súdu a rozhodnutie spolu bezprostredne súvisia, rozhodnutie je sumárom a výsledkom súdneho procesu, pretože celý faktický procesný postup súdu a naň nadväzujúci myšlienkový pochod hodnotenia skutkového stavu a jeho subsumovania pod relevantnú právnu normu je stelesnený v odôvodnení rozhodnutia súdu a práve cez odôvodnenie rozhodnutia musí byť preskúmateľný (pozri aj nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 120/2020 z 21. januára 2021, body 37 až 41). Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľ v súvislosti s nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu namietal, že odvolací súd a/ svoje rozhodnutie nepresvedčivo a arbitrárne odôvodnil a b/ zľahčoval námietky žalovaného a v súdnom konaní neboli akceptované ním predložené dôkazy (bez relevantného, presvedčivého vysvetlenia) a túto vadu v dokazovaní neodstránil ani odvolací súd.

16. Zamerajúc sa na námietku dovolateľa o nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku, majúcom za následok jeho nepreskúmateľnosť, dovolací súd poukazuje na rámcovú úpravu štruktúry práva na odôvodnenie súdneho rozhodnutia v ustanovení § 220 ods. 2 CSP, ktorá norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní podľa § 378 ods. 1 CSP. K naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP nedochádza len úplnou absenciou odôvodnenia, ale aj jeho nedostatočnosťou alebo nezrozumiteľnosťou, či svojvoľnosťou (viď napr. II. ÚS 419/2021). Súd je povinný formulovať odôvodnenie spôsobom, ktorý zodpovedá základným pravidlám logického, jasného vyjadrovania a musí spĺňať základné gramatické, lexikálne a štylistické hľadiská. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť. Právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia neznamena právo na uvedenie „aspoň nejakých“ dôvodov, ale ide o právo na uvedenie dostatočných, logických a zrozumiteľných argumentov reagujúcich na relevantné tvrdenia a námietky strán sporu, vyhodnotenie dokazovania a vysvetlenie

prečo prípadne v konaní navrhované dôkazy súd nevykonával. Súd by mal presvedčivo odôvodniť a vysvetliť aj aplikáciu príslušného právneho predpisu, či ustanovenia z neho, na rozhodovanú vec.

17. V prípade odvolacieho rozhodnutia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 387 ods. 2 CSP). Aj v tomto prípade sa však musí odvolací súd v zmysle § 387 ods. 3 CSP v odôvodnení odvolacieho rozhodnutia vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (odvolacími námietkami). Odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie (§ 387 ods. 3 CSP). Ak odôvodnenie odvolacieho súdu neobsahuje zrozumiteľnú a presvedčivú argumentáciu k vyššie uvedeným námietkam, nespĺňa atribúty riadneho odôvodnenia, čím porušuje právo na spravodlivý súdny proces.

18. Dovolací súd po preskúmaní obidvoch vo veci vydaných rozhodnutí dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu v spojení s potvrdeným rozsudkom súdu prvej inštancie, vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí nespĺňa.

19. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že sa stotožnil so skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie. Žalovaný nepredložil dôkazy, ktorými by podložil svoje tvrdenia a vyvrátil tvrdenia žalobcu (alebo vysvetlil účel svojho konania) o tom, že 1/ medzi stranami došlo k uzavretiu dohody, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanému lešenie formou nájmu, 2/ medzi stranami došlo k dohode o cene nájmu, na základe ktorej bola vystavená žalovanému faktúra, 3/ žalovaný uviedol predmetnú faktúru vo svojom účtovníctve, ako aj kontrolnom výkaze pre účely DPH. Uviedol, že spochybňovanie jednotlivých náležitostí faktúry až počas súdneho konania, keď medzi stranami neboli sporné v čase jej vystavenia, bez toho, aby žalovaný poskytol relevantné vysvetlenia celého obchodu, prihladnuc tiež na nesporné evidovanie faktúry v účtovníctve a pripravovanom návrhu zmluvy o postúpení pohľadávky zo strany žalovaného, nie je dostatočné na spochybnenie predložených dôkazov žalobcom, a preto aj s poukazom na ustanovenie § 191 CSP ako aj čl. 8 základných princípov CSP dospel k záveru, že žalovaný neunesol dôkazné bremeno svojej obrany, a teda argumentácia žalovaného relevantným spôsobom nespochybnila záver súdu prvej inštancie, že k obchodu došlo a že za tento obchod bola dohodnutá cena a na základe nej, žalobcom vystavená faktúra žalovanému. Odvolací súd zároveň konštatoval, že žalovaný ani v odvolaní neuviedol, aký konkrétny dôkaz navrhoval vykonať na preukázanie svojich tvrdení. V tomto smere odvolací súd napr. úplne opomenul podanie žalovaného na č. l. 99 a k nemu pripojené a označené listinné dôkazy.

20. Dovolací súd posúdil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu komplexne aj s rozhodnutím súdu prvej inštancie a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nespĺňa všetky predpoklady pre zrozumiteľné a presvedčivé rozhodnutie odvolacieho súdu v zmysle vyššie uvedených zákonných požiadaviek. Obsahuje totiž nedostatočnú argumentáciu k relevantným odvolacím námietkam žalovaného, a preto ho je možné považovať za nedostatočne odôvodnené, čo podporuje aj dovolateľom uvedená argumentácia podložená rozhodnutiami najvyššieho súdu a Ústavného súdu Slovenskej republiky definujúcich situácie, kedy ide o porušenie práva na spravodlivý proces v kontexte rozsahu a detailnosti odôvodnenia súdnych rozhodnutí. Najvyšší súd dospel k záveru, že odvolací súd sa jasne a zrozumiteľne nevysporiadal s odvolacími námietkami smerujúcimi k rozporom v žalobnom tvrdení a k dôkazom predloženými žalobcom, konkrétne že nájom lešenia mal trvať v období od 4. júla 2014 do 10. augusta 2014 (čo je 38 dní nájmu, vid' č. l. 71 - vyjadrenie žalobcu k odporu žalovaného), ktoré tvrdenie je v rozpore s dôkazom predloženým žalobcom k tomuto vyjadreniu (č. l. 72 a 73), a to fa. č. F140061 jej prílohou - kde je nájom lešenia špecifikovaný na 125 dní. Ako nedostatočné dovolací súd hodnotí aj absolútne zjednodušenie a naviac riadne nezdôvodnenú skratku v závere súdu (oboch súdov) o uznaní existencie žalobcovej pohľadávky (čo do výšky i splatnosti) zo strany žalovaného i existencie samotnej nájomnej zmluvy, len z dôvodu, že pohľadávku žalovaný vedie vo svojom účtovníctve a kontrolnom výkaze DPH. V odôvodnení absentuje akékoľvek odôvodnenie súdu smerujúce k vysporiadaniu sa s námietkami žalovaného voči samotnej existencii nájomnej zmluvy, doby nájmu i

výšky ceny za nájom. K uvedeným obranným tvrdeniam žalovaný predložil i dôkazy, prípadne návrhy dôkazov, čo bolo v odôvodnení súdneho rozhodnutia opomenuté. Dôkazy navrhnuté žalovaným neboli vykonané ani súdom prvej inštancie a túto vadu nenapravil ani odvolací súd, pritom vôbec súdy nezdôvodnili prečo žalovaným označené, či predložené dôkazy nevykonali, práve naopak bez relevantných dôvodov uzavreli, že žalovaný žiadne dôkazy na podporu svojich tvrdení neoznačil, či nepredložil (viď aj odôvodnenie k dokazovaniu uvedené nižšie).

21. Vo vzťahu k procesnej vade konania v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolateľ odvolaciemu súdu (rovnako aj súdu prvej inštancie) vytkol aj proces dokazovania tvrdiac, že nesprávne presunuli dôkazné bremeno na žalovaného, pričom jeho návrhy na dokazovanie zostali nepovšimnuté. Civilný sporový poriadok v § 132 ods. 1 ukladá sporovej strane povinnosť označiť dôkazy na preukázanie rozhodujúcich skutočností. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je však už vecou súdu (§ 185 ods. 1 CSP) a nie sporových strán. Ak aj súd v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy, alebo vykoná iné dôkazy ako navrhli strany, následkom uvedeného môže byť len neúplnosť skutkových zistení (vedúca k vydaniu nesprávneho rozhodnutia). Uvedené však nezakladá vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, lebo to nemožno považovať za znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré strany mohli uplatniť a boli v dôsledku nesprávneho postupu súdu z nich vylúčení (obdobne R 125/1999, R 6/2000). Rovnako, pokiaľ by aj súd niektorý z vykonaných dôkazov vyhodnotil nesprávne, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, avšak vadu podľa § 420 f) CSP uvedené nesprávne vyhodnotenie nepredstavuje. Sumarizujúc uvedené, je povinnosťou súdu nechať sporovým stranám priestor na prednes svojich návrhov a dôkazných prostriedkov, nie je však už jeho povinnosťou všetky aj vykonať. Ak však súd niektorý z navrhnutých dôkazov nevykoná, má zdôvodniť, prečo dôkaz nevykoná, napr. nadbytočnosť dôkazu, nedostatok relevantnosti dôkazu, či výpovednej hodnoty dôkazu a napokon aj oneskorený návrh na vykonanie dôkazu alebo oneskorené predloženie dôkazu, t. j. po sudcovskej, či zákonnej koncentrácii konania. Takéto zdôvodnenie k návrhom žalovaného na dokazovanie, ktorým podporoval svoje obranné tvrdenia voči žalobe, v odôvodneniach oboch rozhodnutí absentuje.

22. Dovolací súd k procesu dokazovania vo všeobecnosti uvádza, že zákon vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, ktorá znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu, pričom hodnotiacia úvaha súdu musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a výsledok hodnotenia dôkazov má byť súčasťou rozsudku. K posudzovaniu a hodnoteniu procesu dokazovania musia súdy vyššej inštancie v konaniach o opravných prostriedkoch pristupovať individuálne. Ak by sa však všeobecný súd v procese dokazovania v sporovom konaní dopustil takej chyby, ktorej následkom by bol výsledok konania (rozhodnutie vo veci samej) poznačený porušením niektorej z inštitucionálnych požiadaviek práva na spravodlivé prejednanie veci, je povinnosťou dovolacieho súdu takúto chybu konania preskúmať na podklade dovolania podaného z dôvodu zmatečnosti podľa § 420 písm. f) CSP (viď napr. II ÚS 395/2024). Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo 105/2019 z 28. novembra 2019: „Dovoláním podaným v zmysle § 420 písm. f) CSP možno namietat len pochybenie v procese, ktoré dosahuje intenzitu porušenia práva na spravodlivé súdne konanie, pričom to môže spočívať aj v deficitoch v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).“ Ako vyplýva z už ustálenej súdnej praxe dovolacieho súdu úlohou dovolacieho súdu nie je prehodnocovať dokazovanie, keďže nie je súdom skutkovým, ale dovolací prieskum skutkového stavu spočíva v kontrole postupu súdu nižšej inštancie pri procese jeho zisťovania (pri vykonávaní dokazovania). V rámci dovolania podľa § 420 písm. f) CSP však možno preskúmať závažné deficity v dokazovaní (opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov), ako aj svojvoľné, neudržateľné alebo v zrejmom omyle prijaté skutkové závery, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04, 2Cdo/320/2020).

23. V procese dokazovania platí, okrem iného aj tzv. negatívna dôkazná teória, teda nemožnosť preukázať neexistenciu istej skutočnosti. V takom prípade ide o stav „non liquet“, teda stav, keď nie je dokázaná pravdivosť ani nepravdivosť skutkového tvrdenia. V takom prípade znáša negatívny dôsledok

nepreukázania pravdivosti skutkového tvrdenia tá strana, ktorá sa z neho dovoľáva priaznivého následku (viď napr. IV.ÚS 555/2024). To znamená, že pokiaľ žalobca tvrdil, že žalovanému poskytol určité služby - prenájom lešenia v konkrétnom období, mal toto tvrdenie preukázať dôkazmi, pričom ich nemusí priamo predkladať, obzvlášť ak ich nemá v držbe, ale označiť ich, aby ich súd mohol zabezpečiť buď od druhej procesnej strany alebo i tretej osoby. Pokiaľ žalovaný oponoval tým, že takúto službu, resp. takýto prenájom lešenia mu poskytnutý nebol, ide o preukazovanie neexistencie skutočnosti, na ktorú sa vzťahuje negatívna dôkazná teória a zostáva len pri tvrdení, ktorého opak musí preukázať strana, ktorá sa na jeho základe dovoľáva priaznivého následku. V tomto prípade dokonca žalovaný poukázal už vo vyjadrení na č. I. 99 a označil aj niektoré nepriame dôkazy, z ktorých vyvodzoval, že mu objektívne nájom lešenia vo fakturovanom období poskytnutý byť nemohol (pre štádium stavby - odvolávajúc sa na zápisy z kontrolných dní stavebného dozoru a na skutočnosť že stavenisko bolo v začiatkovej fáze v tom čase a hala, resp. sklad sa ani nezačal stavať, teda lešenie by stálo na „holej“ lúke). Žalovaný poukázal aj na samotné rozpory vo fakturovanom období a tvrdení žalobcu o období nájmu v žalobe, a to 125 dní nájmu - uvedených v prílohe na č. I. 72 k predmetnej faktúre na č. I. 73 predloženej žalobcom oproti 38 dní nájmu - nájom v čase od 4. júla 2014 do 10. augusta 2014 - uvedených vo vyjadrení žalobcu k odporu žalovaného proti platobnému rozkazu, v ktorom vyjadrení žalobca vlastne dopĺňal žalobné tvrdenia. Oba sudy však tieto relevantné tvrdenia a návrhy dôkazov žalovaného bez ďalšieho neakceptovali a predložené dôkazy nevykonali, a to len s poukazom na podľa nich nespornosť uplatnenej pohľadávky žalobcu pre jej evidenciu žalovaným v účtovníctve a vo výkaze DPH. Otázka, či vôbec bolo lešenie poskytnuté, či teda došlo k dohode o nájme a s akým obsahom, na aké obdobie a za akú dohodnutú cenu, bola pre priznanie nároku žalobcu rozhodujúca. Preto ak sa rozpormi v skutkových zisteniach a námietkami k týmto otázkam sudy relevantne nezaoberali, nie je možné ich rozhodnutie považovať za riadne zdôvodnenie a súdny proces za spravodlivo uskutočnený. Dovolací súd má tiež za to, že sudy preniesli dôkazné bremeno tvrdenia a preukázania rozhodujúcej skutočnosti o existencii prenájmu lešenia v období 125 dní vyúčtovaných vo faktúre F140061 na žalovaného, hoci na jeho strane bolo tvrdenie, že k prenájmu v žalobcom tvrdenom období nedošlo (k čomu označil aj nepriame dôkazy zo stavebného dozoru). Práve naopak žalobca mal na svojej strane dôkazné bremeno preukázania, že k prenájmu lešenia vo fakturovanom období došlo. Sudy tak nepostupovali súladne so všetkými atribútmi a garanciami spravodlivého súdneho procesu. Žalovaný už od podaného odporu a následne vo svojich ďalších vyjadreniach a prednesoch od základu spochybňoval nárok žalobcu, bol v konaní aktívny, poukázal na konkrétne rozpory v tvrdeniach a dôkazoch žalobcu, dokonca aj sám dôkazy na preukázanie svojich tvrdení označil a aj súdu predložil, no oba sudy ich ponechali nepovšimnuté. Ide o jednostranné ignorovanie návrhov a tvrdení jednej sporovej strany, čím bola narušená rovnosť pri realizácii procesných práv sporovými stranami v konaní, čo spôsobilo vážne deficit v dokazovaní tak pred súdom prvej inštancie, ako aj pred odvolacím súdom, ktorý uvedené vady zmätočnosti súdneho procesu nenapravil.

24. Sumarizujúc vyššie uvedené skutočnosti, dovolateľ dôvodne vytýkal odvolaciemu súdu nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia a porušenie práva na spravodlivý proces, a tak dôvodne namietal prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP v časti I. výrokovej vety rozsudku odvolacieho súdu, preto dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil podľa § 449 ods. 1 CSP v I. výrokovej vete a v III. vete (o náhrade trov odvolacieho konania) súvisiacej a závislej na I. výrokovej vete. Keďže dôvody, pre ktoré bol v časti zrušený rozsudok odvolacieho súdu, sa vzťahujú aj na I. a III. výrovkovú vetu rozsudku súdu prvej inštancie a nápravu spravodlivého procesu nie je možné dosiahnuť iba zrušením rozsudku odvolacieho súdu, dovolací súd, postupom podľa § 449 ods. 2 C. s. p. zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie v časti I. a III. výrokovej vety a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP). V ňom sudy odstránia vytknuté nedostatky samotného súdneho procesu, ako aj odôvodnenia svojich rozhodnutí v súlade s tým, čo im bolo vytknuté v tomto rozhodnutí dovolacieho súdu.

25. V časti dovolania podaného voči výroku II. odvolacieho súdu, dovolací súd konštatuje, že z obsahu dovolania vyplýva, že dovolaním žalovaný napadol rozhodnutie odvolacieho súdu v celom rozsahu, hoci vo výroku II. bolo odvolanie žalovaného odmietnuté pre podanie neoprávnenou osobou, keďže smerovalo aj voči výroku II. rozsudku súdu prvej inštancie, v ktorej však bol žalovaný úspešný, pretože

v tejto výrokovej vete bola žaloba vo zvyšku voči nemu zamietnutá. Tým nebol oprávnený voči tejto časti rozhodnutia súdu prvej inštancie podať odvolanie. Žalovaný aj dovolanie podal voči všetkým výrokom rozhodnutia odvolacieho súdu (vzhľadom na petit dovolania), avšak v dovolaní neposkytuje žiadnu argumentáciu, ani dovolacie dôvody voči tej časti rozhodnutia odvolacieho súdu (II. výrokovej vete rozhodnutia odvolacieho súdu), ktorou odmietol odvolanie žalovaného voči II. výrokovej vete rozsudku súdu prvej inštancie, ktorou žalobu v časti zamietol. Z uvedeného dôvodu je v tejto časti dovolanie podané bez relevantných dovolacích dôvodov, a preto v tejto časti bolo dovolanie žalovaného podľa § 447 písm. f) CSP dovolacím súdom odmietnuté (nesplňa podmienky vymedzenia dovolacieho dôvodu podľa § 431 ods. 2 CSP).

26. Vzhľadom k tomu, že došlo k zrušeniu rozhodnutí odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie pre naplnenie vady znátočnosti konania podľa § 420 písm. f) CSP, oba rozsudky v I. a súvisiacej III. výrokovej vete, súdy nižšej inštancie vec v zrušenej časti prejednávajú a opätovne rozhodnú, pričom podľa § 455 CSP, v ďalšom konaní sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení.

27. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách pôvodného konania (pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom) a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.